

بررسی اقلام دارویی تجویز شده توسط دندانپزشکان استان کرمان در سال ۸۰

استاد راهنما: دکتر غلامرضا سپهری

نگارش: یاسمین دادالهی

شماره: ۱۱۸

چکیده

مقدمه: دارو کالایی استراتژیک بوده و به واسطه این که رابطه مستقیمی با سلامتی مردم دارد توجه به نحوه تجویز و مصرف آن در هر زمینه ای از اهمیت بالایی برخوردار است. مسلماً تجویز نابجا و بیش از حد دارو بویژه آنتی بیوتیکها علاوه بر ضررهای مالی و اثرات سوء آنی بر خود بیمار باعث ایجاد مقاومت دارویی و اثرات ماندگار نابجا در سطح جامعه می‌گردد. در این پژوهش با بررسی نسخه‌های تجویز شده توسط دندانپزشکان استان کرمان و مقایسه شاخص تجویز انواع دارو در این نسخه‌ها با شاخصهای استاندارد جهانی عملکرد دندانپزشکان استان کرمان در زمینه تجویز دارو مورد ارزیابی قرار گرفته است.

روش اجرا: این مطالعه بر روی ۸۵۰ نسخه از نسخ دندانپزشکان عمومی استان کرمان که به طور تصادفی و با روش Cross Sectional از مرکز بیمه خدمات درمانی استان کرمان گردآوری شده بودند در سال ۸۰ انجام گرفت. اطلاعات در دو قسمت دارویی و زمینه ای ثبت گردید. اطلاعات دارویی شامل نام، دسته دارویی، مقدار، تعداد دارو و اطلاعات زمینه‌ای شامل سن بیمار، جنس و تاریخ ویزیت بودند. آنالیز آماری توسط آزمونهای Fisher , Chi2 , exact test , Independent Sample و با استفاده از نرم افزار Stata v. 7 انجام پذیرفت.

نتایج: (۴۹/۴۱٪) ۴۲۰ نسخه مربوط به مردان و (۵۰/۵۹٪) ۴۳۰ نسخه مربوط به زنان بود. میانگین سنی بیماران به ترتیب برای مرد و زن برابر با $30/07 \pm 14/21$ و $29/36 \pm 13/35$ سال بود که اختلاف معنی داری نداشتند. بیشترین مراجعه در زمستان و کمترین در فصل بهار بود. ۹۸٪ نسخه‌ها حاوی سه قلم دارو یا کمتر از

سه دارو بودند. در ۸۲/۲۴٪ نسخ حداقل یک قلم داروی آنتی بیوتیک موجود بود که بیشترین داروی تجویز شده موجود در نسخه‌ها بود. پس از آنتی بیوتیکها داروهای ضد التهاب غیر استروئیدی (NSAID) به میزان ۶۰/۱۲٪ بیشترین داروی تجویز شده بودند کمترین داروی تجویز شده ویتامینها بودند. آنتی بیوتیکها به طور معنی داری در زنان بیشتر تجویز شده بودند. ($P < 0.05$) در ۱۱/۵۳٪ نسخه‌ها بیش از یک آنتی بیوتیک و در ۱/۸۸٪ بیش از یک NSAID تجویز شده بود. بیشترین نوع مصرف دارو و فرم خوراکی (۹۶/۳۵٪) و کمترین آن موضعی (۱۱/۵۳٪) بود. در کل ۱۰/۴۷٪ درصد نسخه‌ها حاوی داروهای تزریقی بودند در حالیکه ۱۱/۷۱٪ آنتی بیوتیکهای تجویز شده به صورت تزریقی بودند. در کل میانگین $2/03 \pm 0/64$ قلم دارو در هر نسخه تجویز شده بود که به طور معنی داری از رقم ۲ بالاتر بود. ($P < 0.05$)

بحث: نتایج نشان داد که جنسیت بیماران ارتباطی با تجویز دارو توسط دندانپزشکان ندارد. دندانپزشکان تعداد داروی بیشتری را در بیماران با سنین بالا استفاده می‌کردند به طور کلی شاخصهای بدست آمده مانند میانگین تعداد اقلام دارویی تجویز شده توسط دندانپزشکان در هر نسخه میزان تجویز آنت بیوتیکها و میزان تجویز داروهای ضد درد در مقایسه با شاخصهای تجویز دارو سازمان بهداشت جهانی به صورت قابل توجهی بالاتر بود. استفاده بیشتر از فرمهای تزریقی بیانگر فرهنگ غلط موثر بودن داروهای تزریقی در قیاس با فرمهای خوراکی می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: دارو، نسخه، دندانپزشک، کرمان